

RADA MIEJSKA w Wąchocku, ul. Wielkowiejska 1	
2023 -08- 0 1	
W P Ł Y N Ę Ł O	
L. dz.	podpis

PROJEKT

**Uchwała Nr
Rady Miejskiej w Wąchocku
z dnia 2023 r.**

W sprawie przyjęcia Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Wąchock na lata 2023-2025

Na podstawie art. 18 ust 2, pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz 40 z p. zm. t.j.) oraz art 176 pkt. 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z p. zm. t.j.) Rada Miejska w Wąchocku uchwala co następuje:

§1

Przyjmuje „Gminny program wspierania rodziny w Gminie Wąchock na lata 2023-2025” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Wąchock.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 176 pkt. 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z p. zm. t.j.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Założeniem gminnego programu winno być stwarzanie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodzin, ich wsparcie i rozwój. Gminny program wspierania rodziny w Gminie Wąchock na lata 2023-2025 zakłada pomoc rodzinie w prawidłowym wypełnianiu ról opiekuńczych oraz wychowawczych wobec dzieci poprzez:

- analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu;
- działania edukacyjne na rzecz rodziców mające na celu poprawę świadomości rodzicielskich;
- pracę z rodzinami mającą na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym;
- aktywizację społeczności lokalnej na rzecz wsparcia rodziny oraz promowanie działań na rzecz rodziny.

Celem nadrzędnym programu jest zapobieganie wychowywania dzieci przez zastępcze formy opieki.

Do zadań własnych gminy należy również tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny, tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające, współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W Gminie Wąchock od miesiąca lipca 2016 roku zatrudniony jest asystent rodziny, którego zadaniem są działania polegające na wspieraniu rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Z uwagi na powyższe podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia „Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Wąchock na lata 2023-2025” jest uzasadnione.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE WĄCHOCK NA LATA 2023 – 2025

Wąchock, sierpień 2023 r.

Spis treści

I.	Wprowadzenie	3
II	Podstawa prawna programu	4
III.	Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie	4
IV.	Analiza lokalnego systemu	6
V.	Cele programu	10
VI.	Działania	11
VII.	Adresaci programu	18
VIII.	Partnerzy programu i ich zakres	18
IX.	Źródła finansowania programu	19
X.	Przewidywane rezultaty realizacji programu	19
XI.	Monitoring i ewaluacja	19
XII.	Spis tabel	19

I. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań, mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu. Realizacja działań w ramach programu będzie się koncentrować nie tylko na dziecku, ale całej rodzinie również w sytuacji, gdy dziecko zostaje umieszczone poza rodziną naturalną.

Założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej w fazie, gdy pojawią się w rodzinie okresowe trudności opiekuńczo-wychowawcze jak również w fazie, gdy dziecko musi opuścić własną rodzinę i przebywać w pieczy zastępczej poprzez eliminowanie trudności.

Celem podejmowanych działań z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc rodzinie ukierunkowana na przezwyciężenie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowych i odpowiednie wsparcie materialne.

Rodzina jest naturalnym, koniecznym i niezastąpionym środowiskiem życia, rozwoju i wychowania dziecka. Pozbawienie dziecka tego środowiska powoduje nieuniknione zaburzenia w jego rozwoju i wychowaniu. Dlatego też ważna jest wczesna interwencja i wsparcie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji w odbudowaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez ich członków.

Współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami, zagrożona jest licznymi czynnikami patologicznymi, które mogą ją czynić dysfunkcyjną. Problemy zagrażające rodzinom to m.in. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, alkoholizm, narkomania, przestępczość.

Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów przygotowanych do pracy z rodziną w jej środowisku lokalnym. W tym celu niezbędna jest koordynacja różnych instytucji i służb wspierających rodzinę. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez: pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych oraz innych instytucji mających kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Praca z rodziną różnych przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny.

Głównym zadaniem i istotą działań pomocowych powinna być ochrona dzieci przed wkraczaniem w zastępczy model opieki. W sytuacjach, gdy rodzina ma trudności z wypełnianiem swoich zadań, może skorzystać z różnych form pomocy w środowisku lokalnym. Ustawa o pomocy społecznej oprócz świadczeń pieniężnych wymienia cały szereg świadczeń niepieniężnych. Jako główne świadczenie niepieniężne wymienia pracę socjalną rozumianą jako działalność zawodową pracowników socjalnych mających na celu pomoc osobom lub rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu ich zdolności do funkcjonowania osób i rodzin w środowisku. Rodzina, w myśl założeń

ustawy może skorzystać z poradnictwa rodzinnego, terapii rozumianej jako działania psychologiczne, pedagogiczne, specjalistyczne, mającej na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania zadań.

Dzieci w pierwszej kolejności powinny korzystać z placówek wsparcia dziennego przy równoczesnym współdziałaniu innych form wspomagających rodziców. Dopiero, gdy te formy zawiodą należy zapewnić dziecku opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej, a gdy to niemożliwe w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej praca z rodziną powinna być prowadzona dalej w celu szeroko rozumianej reintegracji rodziny.

Skuteczna ochrona dzieci i udzielanie pomocy rodzinom może być osiągnięte we współpracy ze środowiskiem lokalnym, w tym sąsiedzkim, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

II. Podstawa prawna programu:

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów wsparcia rodziny.

Gminny program wspierania rodziny w Gminie Wąchock na lata 2020-2023 określa zadania własne Gminy wynikające z instytucji rodziny. Opracowanie Programu Wsparcia Rodziny w Gminie Wąchock na lata 2023-2025 oraz jego wdrożenie, odpowiada właściwym przepisom prawnym, do których należą w szczególności:

- a) ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z p. zm.);
- b) ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 390);
- c) ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2023 r. poz. 535);
- d) ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165 z p. zm.);
- e) ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172);
- f) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. O działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571);
- g) ustawa z dnia 7 września 1991r. O systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230);
- h) Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wąchock na lata 2021-2027

III. Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie

Dostępne dane wg stanu na dzień 31.12.2022r. pochodzące ze źródeł własnych Urzędu Miasta i Gminy w Wąchocku oraz dane pozyskane z jednostek organizacyjnych Gminy, w tym

Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, statystyki Powiatowego Urzędu Pracy w Starachowicach, jak również dane zawarte w opracowaniach: „Ocena zasobów Pomocy Społecznej na rok 2022 dla Gminy Wąchock” pozwalają na przedstawienie poniższych danych:

- w Gminie Wąchock według stanu na dzień 31.12.2022r. Zamieszkuje 6499 mieszkańców, w tym 1067 dzieci w wieku 0-18 lat. Liczbę dzieci w poszczególnych grupach wiekowych przedstawi poniższe zestawienie:

Tabela 1. Liczba dzieci na terenie Gminy Wąchock wg stanu na 31.12.2022r.

Liczba dzieci					
W wieku 0-3	W wieku 4-6	W wieku 7-12	W wieku 13-15	W wieku 16-18	Ogółem 0-18
190	160	368	199	150	1067

Źródło: dane UMiG w Wąchocku

Pomimo otwarcia rynków pracy przez wiele państw członkowskich Unii Europejskiej i związanej z tym migracji zarobkowej mieszkańców gminy ważną kwestią społeczną naszej gminy nadal pozostaje bezrobocie. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Starachowicach według stanu na dzień 31.12.2022r. Wyniosła 297 osób w tym 197 osób długotrwale bezrobotnych. Liczbę bezrobotnych w latach 2020-2022 oraz ich status określa poniższe zestawienie.

Tabela 2: Bezrobocie na terenie Miasta i Gminy Wąchock w latach 2020-2022

Stan bezrobocia na dzień	Ogółem bezrobotnych	W tym kobiety	Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	Z prawem do zasiłku	Długotrwale bezrobotne
31.12.2020 r.	328	165	16	40	197
31.12.2021 r.	335	158	15	54	205
31.12.2022 r.	297	136	14	40	197

Źródło: dane PUP Starachowice

Z powyższego zestawienia wynika, że w 2022r. Odnotowano spadek osób długotrwale bezrobotnych oraz spadek osób zwolnionych z przyczyn dot. zakładu pracy. Bezrobocie pozostaje jednym z głównych powodów ubiegania się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej. Z uwagi na sytuację ekonomiczno-gospodarczą oraz ubogą infrastrukturę osoby w wieku produkcyjnym mają małe szanse na znalezienie pracy na terenie gminy.

W 2022 r. 180 rodzin w tym 478 osoby korzystało z różnych form pomocy społecznej, 110 dzieci z terenu gminy objętych było dożywianiem w stołówkach szkolnych.

Powody trudnej sytuacji rodzin korzystających z różnych form pomocy społecznej przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 3. Powody udzielenia wsparcia przez MGOPS w latach 2020-2022

Powód trudnej sytuacji życiowej	Rok 2020		Rok 2021		Rok 2022	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	116	227	100	193	112	239
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezrobocie	111	242	118	268	101	236
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	26	106	29	128	26	104
W tym: rodziny niepełne	15	48	15	55	13	38
Rodziny wielodzietne	8	45	10	52	8	43
Przemoc w rodzinie	2	2	3	7	1	1
Alkoholizm	15	23	14	22	10	14
Narkomania	0	0	0	0	0	0

Źródło: dane własne MGOPS w Wąchocku

Analiza danych w zakresie udzielanych świadczeń wskazuje również, że najczęstszymi przyczynami ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej oprócz bezrobocia to: ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Prowadzona praca socjalna i obserwacja środowisk potwierdzają z kolei, że w/w problemy w rodzinach generują inne niekorzystne zjawiska jak: alkoholizm, przemoc, zaniedbania względem dzieci i niezaradność opiekuńczo-wychowawczą. Niezaradność opiekuńczo-wychowawcza rodzin i związane z nią problemy powinny być traktowane priorytetowo, gdyż dotyczą bezpośrednio osób najbliższych, czyli dzieci. Obecny stan prawny oraz diagnoza sytuacji rodzin wskazują na dalszą potrzebę kontynuacji zadań realizowanych przez asystenta rodziny, który aktualnie pracuje z ... rodzinami z terenu gminy. Są to środowiska o największym nasileniu problemów opiekuńczo-wychowawczych.

IV. Analiza lokalnego systemu wspierania rodziny

Przed przystąpieniem do planowania działań w zakresie wspierania rodzin należy poznać skalę występujących w środowisku czynników zarówno ułatwiających, jak też i utrudniających osiągnięcie zamierzonego celu, a mianowicie istniejące zasoby instytucjonalne, zasoby ludzkie, sieć instytucji pomocowych i wspierających.

Uznając powyższe i dokonując występujących w środowisku lokalnym zasobów, możliwości i zagrożeń z wykorzystaniem analizy SWOT, która pozwala na wygenerowanie i wskazanie szans i zagrożeń w zakresie wykonania celu głównego programu należy stwierdzić, iż Gmina Wąchock posiada następujący zakres zasobów instytucjonalnych:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąchocku,
- 3 placówki oświatowe,
- 3 przedszkola,
- 2 placówki ochrony zdrowia,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Wąchocku,
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Wąchocku,
- Organizacje pozarządowe i kościelne,
- Radni, Sołtysi i Rady Sołeckie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wąchocku,
- Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Policyjny punkt przyjęć interesantów,
- Obiekty sportowe.

Praca z rodzinami naturalnymi prowadzona jest przez pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąchocku. Wszystkie zadania Gminy w zakresie pomocy społecznej realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej, żadne z zadań nie jest zlecane do realizacji innym podmiotom.

Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny określone w obowiązującej od dnia 1 stycznia 2012r. Ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powierzone zostały również Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Wąchocku.

Analiza danych będących w posiadaniu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąchocku wskazuje również, że najczęstszymi przyczynami ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej jest: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność. Prowadzona praca socjalna i obserwacja środowisk potwierdzają z kolei, że te problemy w rodzinach generują inne niekorzystne zjawiska – alkoholizm, przemoc, zaniedbania względem dzieci i niezaradność opiekuńczo-wychowawczą. Niezaradność opiekuńczo-wychowawcza i związane z nią problemy powinny być traktowane priorytetowo, gdyż dotyczą bezpośrednio osób najsłabszych, czyli dzieci.

Mocne strony to:	Słabe strony to:
<ul style="list-style-type: none"> • Poparcie działań przez samorząd lokalny, • Kompetentna, stale doskonaląca umiejętności i doświadczona kadra instytucji działająca na rzecz rodziny, • dobra współpraca z Kuratorami Sądu Rodzinnego, • działalność grupy wsparcia AA, • funkcjonowanie placówek oświatowych na terenie gminy, • funkcjonowanie na terenie gminy świetlic wiejskich • funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • funkcjonowanie placówek służby zdrowia, • funkcjonowanie punktu konsultacyjnego poradnictwa prawnego, • funkcjonowanie punktu konsultacyjnego poradnictwa w zakresie uzależnień, • istnienie placówek kultury i obiektów sportowych, • istnienie bazy lokalowej służącej zagospodarowaniu czasu wolnego rodzin i dzieci, 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca infrastruktura socjalna Gminy (niewystarczająca liczba lokali socjalnych, brak mieszkań chronionych) • brak współdziałania rodziców ze szkołą w zakresie wychowania dzieci, • brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych, • niewystarczające zasoby kadrowe instytucji działających na rzecz zagrożonych rodzin, • mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej, • brak wypracowanych procedur w zakresie przebiegu właściwej komunikacji pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodziny, • Brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego, • niewystarczająca ilość propozycji spędzania czasu wolnego, • brak socjoterapii dla młodzieży zagrożonej demoralizacją, • brak placówek wspierających (placówek wsparcia dziennego, klubów dziecięcych i młodzieżowych, ognisk wychowawczych), • brak organizacji pozarządowych świadczących pomoc na rzecz rodzin w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, • brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna instytucji służących wychowywaniu dzieci, • niewystarczające środki finansowe na realizację zadań.

Zagrożenia	Szanse
<ul style="list-style-type: none"> • Trudna sytuacja bytowa rodzin, stałe ubożenie społeczeństwa, • wzrost kosztów utrzymania rodzin, • osłabianie się funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny • zanik więzi i tradycji rodzinnych, „Pęd życia” • rozszerzanie się kręgów ubóstwa (również na osoby pracujące), • negatywne wzorce zachowań społecznych, • bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin, • problemy alkoholowe członków rodzin, • problemy zdrowotne utrudniające racjonalną ocenę zjawiska, • brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne, • brak możliwości zaspokojenia uzasadnionych potrzeb mieszkaniowych rodzin, • niewystarczające zasoby kadrowe jednostek odpowiedzialnych za realizację zadań, • niestabilny system prawny w zakresie wspomagania rodziny i pomocy społecznej, • zbyt szeroki zakres innych zadań powierzanych do realizacji jednostkom odpowiedzialnym za pracę z rodziną, • demotywacyjny charakter przyznawania świadczeń społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie środków zewnętrznych na realizację różnych form wsparcia dla rodziny, • powołanie asystenta rodziny, pomoc rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, • powstanie punktu konsultacyjnego ds. alkoholizmu i innych uzależnień, • utworzenie placówek wsparcia dziennego, • pozyskiwanie i wykorzystywanie środków pozabudżetowych na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin zagrożonych (środki EFS, ogłaszane konkursy), • tworzenie nowych form pracy z rodziną zagrożoną i rozwój wolontariatu, • działania edukacyjne kierowane do rodziców, • działania na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej, praca socjalna, • ustanawianie rodzin wspierających, • podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny, • zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych, • podejmowanie i realizacja programów profilaktycznych dla osób szczególnego ryzyka.

W gminie Wąchock wszystkie zadania w zakresie pomocy społecznej realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek pomocy Społecznej, żadne z zadań nie jest zlecane do realizacji innym podmiotom. OPS w ramach własnej działalności prowadzi pracę socjalną z rodzinami z problemem: bezrobocia, niezaradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnień oraz kieruje osoby uzależnione bądź współuzależnione do GKRPA. Rodziny dotknięte przemocą objęte są działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie i grup roboczych działających przy ośrodku.

Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny określone w obowiązującej od dnia 1 stycznia 2012r. ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powierzone zostały również Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Wąchocku.

V. Cele programu

Cel główny:

Tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodzin.

Cele szczegółowe:

1. Wsparcie rodzin w wypełnianiu ról opiekuńczych oraz wychowawczych wobec dzieci.
2. Działania edukacyjne na rzecz rodziców mające na celu poprawę świadomości rodzicielskich.
3. Praca z rodziną w celu zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych.
4. Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.

VI. Działania

Cel szczegółowy 1. Wsparcie rodzin w wypełnianiu ról opiekuńczych oraz wychowawczych wobec dzieci

L.p.	Działania	Realizator	Koordynator	Okres realizacji	Źródło finansowania
1.	Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych pod kątem sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia konsultacji ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcyjność rodziny.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Dyrektor MGOPS	2023-2025	Środki własne realizatorów działania
2.	Praca socjalna w oparciu o plan pracy z rodziną i kontrakt socjalny.				
3.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez udzielenie pomocy materialnej i rzeczowej zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej i ustawy o systemie oświaty.				
4.	Objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży realizujących obowiązek szkolny.				
5.	Prowadzenie stałego monitoringu sytuacji rodziny i dziecka przez pracowników socjalnych we współpracy z pedagogami szkolnymi i pracownikami służby zdrowia.				
6.	Opracowywanie i realizacja Gminnych Programów Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy w Rodzinie.	UMiG, MGOPS	Burmistrz, Dyrektor MGOPS		

7.	Udzielenie rodzinom pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej.			2023-2025	Środki własne realizatorów działania
8.	Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych z zakresu zapobiegania dysfunkcjom w rodzinie.	Placówki oświatowe	Dyrektorzy		
9.	Pomoc w wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych w bibliotekach, świetlicach szkolnych i świetlicach środowiskowych.				
10.	Diagnozowanie zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci.	Placówki oświatowe, Poradnia psych.-ped.	Dyrektorzy		
11.	Stworzenie warunków do powstania świetlic środowiskowych i placówek wsparcia dziennego.	UMiG, Organizacje pozarządowe	Burmistrz, przedstawiciele organizacji		
12.	Organizowanie konkursów i przeglądów artystycznych przez lokalnych animatorów	Placówki oświatowe, MGOK, MGBP	Dyrektorzy		
13.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez kulturę				
14.	Organizowanie kółek zainteresowań, ognisk, zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych mających na celu rozwijanie pasji, zainteresowań i talentów.				
15.	Organizacja wypoczynku dla dzieci z rodzin zagrożonych	Placówki oświatowe, UMiG, MGOPS	Dyrektorzy		
16.	Zapewnienie opieki dzieciom powyżej lat 3 w przedszkolach				
17.	Pomoc w dostępie do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego i prawnego.	UMiG, GKRPA, placówki oświatowe, SZOZ,	Burmistrz, Dyrektor MGOPS, Dyrektorzy, Kierownik KSS		

18.	Opracowanie procedur współpracy między instytucjami i organizacjami w zakresie udzielania informacji o możliwości skorzystania przez rodziny z danego rodzaju pomocy i o konieczności objęcia rodziny z danego rodzaju pomocy i o konieczności objęcia rodziny wsparciem i nadzorem.	Poradnia psych.-ped., Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej			2023-2025 Środki własne realizatorów działania
19.	Rozwój współpracy i koordynacja działań na rzecz szybkiego reagowania instytucji zajmujących się problemem dziecka i rodziny.				
20.	Promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wspierania rodziny i dzieci (pikniki, festyny rodzinne).	UMiG, MGOPS, placówki oświatowe, SZOZ, Organizacje pozarządowe MGOK, MGBP	Burmistrz, Dyrektor MGOPS, Dyrektor MGOK, Dyrektor MGBP, Dyrektorzy placówek oświatowych, Przedstawiciele organizacji		

Cel szczegółowy 2. Działania edukacyjne na rzecz rodziców mające na celu poprawę świadomości rodzicielskich.

L.p.	Działania	Realizator	Koordynator	Okres realizacji	Źródło finansowania
1.	Praca socjalna w kierunku podniesienia świadomości rodzicielskich i kształtowania właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi oraz ograniczenia własnych dysfunkcji (dot. prowadzenia gospodarstwa domowego, zarządzania budżetem domowym, zabezpieczenia potrzeb pielęgnacyjnych i zdrowotnych dzieci) oraz podejmowanie	MGOPS	Dyrektor MGOPS	2023-2025	Środki własne realizatorów działania

	wysiłków na rzecz ograniczenia własnej dysfunkcji				
2.	Udział rodzin w projektach, szkoleniach podnoszących poziom samooceny i motywacji do planowania własnej przyszłości, zmiany postaw życiowych, motywujących do poszukiwania i podjęcia pracy zawodowej.	MGOPS	Dyrektor MGOPS	2023-2025	Środki własne realizatorów działania
3.	Szkolenie i podnoszenie umiejętności kadry pomocy społecznej zajmującej się pomocą dziecku i rodzinie. Dostosowanie ilości kadry do pracy z dziećmi i rodzinom.				
4.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych zarówno dla dorosłych oraz dzieci				
5.	Organizowanie szkoleń, prelekcji, porad dla rodziców związanych z działaniami opiekuńczymi oraz umiejętności rodzicielskich, ryzykownych zachowań dzieci i młodzieży, przemocy, w zakresie praw i obowiązków wobec dzieci.	Placówki oświatowe	Dyrektorzy		
6.	Organizacja specjalistycznych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych środków psychotropowych dla pedagogów szkolnych, nauczycieli niezbędna do prowadzenia pracy profilaktycznej i terapii z dziećmi i młodzieżą.				
7.	Stałe prowadzenie akcji informacyjnych dla rodziny instytucji i organizacji w zakresie dostępności do poszczególnych rodzajów wsparcia.	UMiG, MGOPS, placówki oświatowe, SZOZ,	Burmistrz, Dyrektor MGOPS, Dyrektorzy, Przedstawiciele		

		Poradnia psych.-ped., organizacje pozarządowe	organizacji		
Cel szczegółowy 3. Praca z rodziną w celu zapobiegania powstawaniu kryzysowych.					
L.p.	Działania	Realizator	Koordynator	Okres realizacji	Źródło finansowania
1.	Praca socjalna mająca na celu rozpoznanie i korygowanie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym.	MGOPS	Dyrektor MGOPS	2023-2025	Środki własne realizatorów działania
2.	Prowadzenie grup wsparcia lub grup samopomocowych (w miarę potrzeb).				
3.	Zapewnienie usług asystenta rodziny.				
4.	Nawiązanie kontaktu z dziadkami oraz bliższymi krewnymi (pod warunkiem że są wolni od patologii) w zakresie pomocy rodzinie i dziecku.				
5.	Finansowanie i funkcjonowanie rodzin wspierających.				
6.	Finansowanie kosztów szkoleń rodzin wspierających i asystenta rodziny.				
7.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.				
8.	Zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom dostępu do leczenia odwykowego.	GKRPA	Burmistrz		

9.	Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Zespół interdyscyplinarny	Przewodniczący zespołu	2023-2025	Środki własne realizatorów działania
10.	Monitorowanie zagrożeń dla zdrowia dzieci poprzez współpracę z placówkami służby zdrowia.	MGOPS, SZOZ	Dyrektorzy		

Cel szczegółowy 4. Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.

L.p.	Działania	Realizator	koordynator	Okres realizacji	Źródło finansowania
1.	Pomoc rodzinie, której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami rodzinnymi, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej.	MGOPS	Dyrektor MGOPS	2023-2025	Środki własne realizatorów działania
2.	Utrzymywanie osobistych kontaktów dzieci z rodzicami, z wyjątkiem przypadków w których sąd zakazał takich kontaktów.				
3.	Opracowywanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.				
4.	Wsparcie finansowe rodzin dostosowane do bieżących potrzeb rodziny i możliwości MGOPS.				
5.	Pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego.				
6.	Angażowanie rodziców do ponoszenia				

	współodpowiedzialności za sprawy dziecka (wybór szkoły, zawodu, doping do nauki, do poprawy zachowania).				
7.	Udzielenie pomocy rodzicom biologicznym w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej.	UMiG, MGOPS	Burmistrz, Dyrektor MGOPS		

Wybór działań zostanie poprzedzony szczegółową analizą sytuacji danej rodziny, realizacja celów ujętych w programie odbywać się będzie w obszarach profilaktyki, wczesnej interwencji, działań wspomagających i motywujących. Pełna i efektywna realizacja celów założonych w programie będzie możliwa dzięki kompleksowemu spojrzeniu na rodzinę przeżywającą trudności oraz podjęciu systemowych rozwiązań przy współpracy wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

VII. Adresaci programu

Adresatami programu są rodziny wychowujące dzieci zamieszkujące teren Gminy Wąchock, a w szczególności rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, rodziny niezaradne życiowo przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodziny, z których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

VIII. Partnerzy przy realizacji programu i ich zakres

L.p.	Instytucja	Zadania/zakres współpracy
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, w rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Udzielanie wsparcia usamodzielnionym wychowankom wychodzących z pieczy zastępczej.
2.	Policja	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie gminy Wąchock. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.
3.	Sąd Rejonowy w Starachowicach III Wydział Rodzinny i Nieletnich	Orzekanie w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego.
4.	Kuratorzy Sądowi	Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonaniem orzeczeń sądu. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
5.	Parafie w Gminie Wąchock	Wspieranie działań w zakresie realizowania programów na rzecz rodziny oraz upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.
6.	Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie	Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej.

IX. Źródła finansowania programu

Zadania ujęte w programie mogą być finansowane w oparciu o:

1. Środki własne gminy.
2. Dotacje z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z gminy z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
3. Środki pozabudżetowe.

X. Przewidywane rezultaty realizacji programu

1. Wzrost umiejętności opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach.
2. Zwiększanie świadomości rodziców na temat różnych zagrożeń i ryzykownych zachowań dot. dzieci i młodzieży.
3. Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.
4. Wzrost świadomości społeczności lokalnej na temat prawidłowych relacji w rodzinach i ich znaczenia dla funkcjonowania społeczeństwa.
5. Rozwój i zacieśnienie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

XI. Monitoring i ewaluacja

Prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji realizacji programu służy sprawdzeniu czy i w jaki sposób zostały zrealizowane założenia programowe.

Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły i w jakim stopniu na realizację celów Programu. Sprawozdanie z ewaluacji i monitoringu programu będzie sporządzane co roku. Równoległe prowadzony będzie proces monitorowania programu. Na zakończenie realizacji programu zostanie sporządzone sprawozdanie końcowe.

XII. Spis tabel

Tabela 1. Liczba dzieci na terenie Gminy Wąchock wg stanu na 31.12.2022r.

Tabela 2. Bezrobocie na terenie Miasta i Gminy Wąchock w latach 2020-2022.

Tabela 3. Powody udzielenia wsparcia przez MGOPS w latach 2020-2022.